

Stavovi

Predsjedništva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti o nacrtima prijedloga Zakona o sveučilištu, Zakona o visokom obrazovanju i Zakona o znanstvenoj djelatnosti

Predsjedništvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti na sjednici održanoj 25. svibnja 2011. raspravljalo je o nacrtima prijedloga triju zakona iz područja znanosti i visoke naobrazbe, koje je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa objavilo na svojim mrežnim stranicama dana 19. travnja 2011.

Kao podloga za raspravu korišteni su zaključci Predsjedništva Hrvatske akademije sa rasprave od 2. studenoga 2010. kada su prvi puta bili razmatrani nacrti triju zakona iz područja znanosti i visoke naobrazbe te Očitovanje o nacrtima tih zakona *Odbora za suradnju s hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima* Hrvatske akademije sa sjednice od 16. svibnja 2011.

Nakon iscrpne rasprave Predsjedništvo je prihvatilo sljedeće stavove:

1. Predloženim nacrtom Zakona o sveučilištu definira se unutarnje ustrojstvo sveučilišta, u mjeri i na način kojima se dijelom dovodi u pitanje Ustavom Republike Hrvatske zajamčena autonomija sveučilišta. U tom smislu, kao naročito sporni ističu se prijedlog da pravna osobnost fakulteta i akademija bude izuzetak, prijedlog prema kojem senat sveučilišta može velikim dijelom biti sastavljen od neakademske članova, prijedlog da ključnu ulogu u donošenju temeljnih odluka vezanih uz sveučilište ima sveučilišno vijeće, prijedlog da se stupanjem na snagu predloženog Zakona o sveučilištu automatski prekine mandat članovima demokratski izabranih senata sveučilišta te da se tim Zakonom (ponovno) osnuju sveučilišta koja već postoje, neka od njih i kroz više stoljeća. Osim toga, Zakon ne stavlja u isti položaj javna i privatna sveučilišta, zbog čega postoji opasnost od komercijalizacije visokog školstva.

2. Predloženim rješenjima nacrta Zakona o znanstvenoj djelatnosti, a poglavito onima kojima se uređuje financiranje znanstvene djelatnosti, dovodi se u pitanje znanstvena komponenta sveučilišnog djelovanja, čime se utječe na kvalitetu visokoškolskoga obrazovanja na javnim sveučilištima, pa i opstojnost sveučilišnoga visokoškolskoga obrazovanja utemeljenoga na znanstvenom istraživanju. S druge strane, nije jasno iz kojih bi se sredstava financirale radikalne reforme koje nacrti prijedloga zakona predlažu jer su do sada sve reforme bile skupe, a sredstva se za temeljne djelatnosti sve više uskraćuju.

3. Predloženim rješenjima nacrta Zakona o znanstvenoj djelatnosti upitna je neovisnost Nacionalnog vijeća za znanost i tehnologiju od izvršne vlasti, kao i samostalnost znanstvenih instituta, čime se ugrožava sloboda znanstvenih, a posebno bazičnih, istraživanja i kvaliteta rezultata znanstvenoga stvaralaštva.

4. Prema predloženim nacrtima zakona, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti nema svoje predstavnike u Nacionalnom vijeću za znanost i tehnologiju te Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje, najvišim strateškim tijelima koja bi trebala sustavno skrbiti za razvoj znanosti i visokog obrazovanja.

Zbog svega izloženog Predsjedništvo smatra da za sada nisu stvorene pretpostavke za upućivanje nacrta prijedloga triju zakona iz područja znanosti i visoke naobrazbe u zakonsku proceduru. Prije nego što se pokrene postupak za donošenje tih zakona valjalo bi izraditi nacionalnu strategiju razvoja znanosti i visokog obrazovanja, te predložena rješenja iz nacrta zakona uskladiti s tom strategijom i s odredbama Ustava Republike Hrvatske kao i s već zauzetim stajalištem Ustavnog suda RH o autonomiji sveučilišta.

PREDSJEDNIŠTVO HAZU